

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken Május' 25-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' Frantziaországban lévő Anglus armáda' fő hadiszállásán *Cambray* városában, minden nap' 120 font kenyeret osztálnak ki az ott lévő szegénységnek az Anglus tisztok.

A' *Regnault de St. Jean d' Angely'* feleségének bizonyos levelezésért történt elfogatását már több versben említtük. Most azt olvassuk az újabb levelekben, hogy a' több személyeket, kik ezen levelezésért, a' *Dünkircheni*, *Calaisi*, és *Boulognei* kikötőhelyekben elfogattatták, jó kíséret alatt mind *Párisba* vitték. Mondják, hogy a' régi testőrző seregnél két tisztjei is, a' kik Belgium felé útoztak, útjukban megfogattattak; ezeknél is tilalmas levelekre találtak. Ezek most előre csak *Lillebe* vitettek, ezután fog megválni, hogy mitsoda további rendelést fog felállók a' Politziai Minister tenni. Ezen tudósítások szerént ismét nagyobbban kezdenek mozgni az Ország-lószék' ellenségei, 's az országban ismét sok féle lázzasztó irások terjesztettek szé-lyel.

„Egy Brüsszeli újságlevél beszéli, mint mondja *Lillez* tudósítások után (így szoll a' *Bavariai* úgynvezett *Közön-séges újság*), hogy a' Frantzia Politziai Minister nem régen affelől tudósítottván, hogy a' Bonapártéhoz szító résznek főbb tagjai, bizonyos személyeknek, a' kik különösen küldtetve Amerikából és másun-nan visszajöttek vala, eszázoklésekkel, egy-

másközött levelezést folytatnának, hogy a' dolog' minéműségét kitanúlhassa, néhány titkos személyeket különös utasításokkal némely kikötőhelyekbe küldött, 's ily mó-don igen fontos irásokat kerített a' maga kezire. Ha az ezeránt elterjedett hírnek hinni lehet, ezen levelezéseknek tárgya, Bonapartének Sz. Honáról való elszöktetődését, bár melly terhesnek 's hihetetlennek lássék is ez lenni, illetné. Bizonyos-nak lenni tartatik az, hogy némelly sze-mélyeknek a' neve is kifejeztetve volna ezen irásokban, kik közzül némelyek, ha még elfogattatva nem volnának is, leg-alább szoros felvigyázás van reájok.

A' feljebb nevezett aszszonyságnak (*Regnaultnénak*) elfogatott leveléből né-mely darabokat kiadtak a' Londoni újság-levelek, mellyek között találatnak az itt következők is: — „Ezek a' szánakozásra-méltó emberek, ugy mond, lehetetlen hogy fennállhassanak; a' revolúciónak kiütése elkerülhetetlen; ez a' revolúzió rettenetes lehet, de jó végre fog vezérle-ni: hiszem a' legfájdalmasabb orvosi mun-kának is alájok kell magunkat adnunk, hogy meggyógyullhassunk. Ne gondold, hogy engem' az indulat vakít. Tudakozódjál csak *Robert* úrtól; ő meg fogja néked mondani, hogy talám már eddig is megmenekedtünk volna ettől a' gyűlölsé-ges por-tselédtől, ha' azt a' következőt, mellyet a' *Germanicus* (az a' játék, mely-ről annak idejében megirtuk volt, hogy mitsoda lármás verékedést okozott a' thea-tromon), maga után vont, előre elláthat-

tuk volna. Tsak egy kevéssé erőssen kell fúni, hogy leroskadjanak; jól érzik ők ezt... Az Országlószék kéntelennek lenni látja magát arra, hogy a' felvett jámborság mellől elálljon. Ez éppen jó nekünk, mert már némelyek közülüünk elaladni engedték vala magokat; némelyek így szollottak: *tsakugyan nem foly oly felettébb rosszul a' dolgunk!* Az effélék nekünk nem használhatnak. Ezek az emberek a' mi hóhérjaink; feláldozták betsületünket, dítsőségünket, győzedelmi koszorúinkat, és szorgalmatoskodásunk méveit; köztök és Frantziaország között semmi megengesztelődésnek helye nintsen többé lehető... 's emez ember! mi őtet tulajdon hibáink által vesztettük el; 's őtet a' mi legkegyetlenebb ellenségeink tartásuk kezeik között! Minden erőm, minden bátorságom elhagy ezen megalatonyító dolognak meggondolására... *Hát nem szabadítjuk meg ezen embert?* Ettől a' mi betsületünk függ. Melly apróknak lenni látszanak ezen emberek eme *Koloszszushoz* képpest! Ne gondold, hogy én bolond legyek; ez az én valóságos és egygyetlenegy gondolatom. Sokak osztoznak ebben vélem, 's talán még munkásabban, mint én. De elég; mi egy szerentsés crisishez közelgetünk; siess vissza jöni, hogy tulajdon szemeiddel győzd meg magadat mindenekről."

Egy Frantzia újságlevél ezeket jegyzi meg a' *Regnaultné*' levelére: — „Nintsen, úgy mond, természetibb dolog, mint, hogy az az aszszony, kinek férje *Bona-parte* alatt fő hivatalokat viselt, ezt reménségekkal, ohajtásokkal, sőt bosszúállásra való gerjesztéssel is táplálgassa; a' mi revolúciónkban egy rész sem találtatott olyan, a' melly azután, hogy megbukott, győzedelmekről ne álmodozott volna, 's a' melynek tagjai közül azok, a' kik Frantziaországban hátramaradtak, kivándorlott barátjaiknak afféléket ne irogattak volna: hogy lehetetlen, hogy az

uralkodó rész megállhasson, hogy a' nép készen áll a' felkelésre, 's több effélék. Hála istennek, hogy mi az efféléket már mind esmerjük. Mi magunk is gyakran reménségnek tartottuk azt, a' mit ohajtottunk. Miért ne szármozhatna azoknak szivekből, a' kik sok ideig nagy és fő hivatalokat viseltek, az a' reménség, hogy még fényes hivatalokra léphetnek, 's nagy hatalmat kaphatnak? Nagy elme és széles ismeretség kívántatik annak tudására, hogy vannak a' világon oly dolgok, mellyek a' magok összeomlásukból szükségképpen ismét elő-jönek; 's vannak még mások olyanok, a' mellyek a' magok legnagyobb erejekben 's virágzássok' idején szükségképpen elenyésznek: és hogy éppen ezen okra nézve, a' legböltsebbek mint a' legostobábbak, gyakran minden Reménség ellen remélenek."

A' *Bardeaux* városabéli rendkívülváló Esküdtelek ítélőszéke előtt egy per foly Május 6-dikától fogva. A' vádoltottak száma 28; a' főbbiknek neve *Randon*. Azzal vádoltatnak, hogy egy *összszeszűvésnek*, melly a' törvényes jussal bíró *Országlószéknek felfordítására*, a' thronusra való következés' rendjének megváltoztatására, 's a' hazafiak között való hadakozásnak felgyulasztására törekedett, gerjesztői, részesei, segédjei, 's jóvallói lettek volna. — A' vádoló Ak-tában, mellyet ellenek közönségessé tett a' Királyi Prokurátor, a' következőket mondja róllok: — „Ezek az emberek, kik a' lázzadásban 's hazájoknak felfordításában, a' porból való felkapásra szolgáló módot kerestek, arra való plánumot intéztek vala el, hogy Frantziaországot ismét egy gyűlölséges járom alá hajtásák. Egy Szerentsekiisértő ember' szavainak hitelt adván, a' nélkül, hogy az ő vak esztelenségeken kívül egyéb vezetőjök, 's a' törvényes jussal bíró Monárkha eránt viseltető gyűlölségeken kívül valami egyéb közös összsztatolódások lett

volna, nem irtództali egy ilyen bűnös
 özszeesküvésbe avatni magokat. Az özszeesküvés-közép pontja *Bordeaux* városában formálódott vala, a hol a legelső mozdulásnak is kiütni kellett volna. *Randon* *Ermel* *Eridrik* *Lörintz*; a fő lázasztó, 24. esztendő ember, Vámos *Ex-Hadnagy*, Alsó *Sequanai* departamentbéli születésű. Ezen ember *Bónapartéval* Elba szigetére menyén, onné, minthogy azt a hivatalt, mellyet keresett, meg nem nyerte, titkon *Piombinóba* szökött, 's az *Usurpator* előtt néhány hónapokkal *Frantziaországba* visszajövé, itt Vámos *Alhadnagy*ságot kapott. Nem soká azután ugyantsak a vámbivatalnál *Főhadnagy*ságot nyert 's viselt az 1816. dik esztendőig, a midőn arrol maga lemondott, a melly időtájban útját *Bordeauxba* vévén, ekkor vetette meg az özszeesküvésnek fundamentumát. Hogy magának annál nagyobb tekintetet adhasson, azt mondotta, hogy ő a *Bónaparté* *Ex-Mamelukja*; magának *Aly-Bey* nevet adott, 's magát *Császári Helytartónak* és a közönséges *Organizatio*' fő *Hormányozójának* adta ki. *Armádnak* gyűjtésén iparkodott; *Regement*-törzsököt gyűjtött özsze; ezekről kártyákat készített; a *Bónaparté* nevében *Igazgatói*-karokat iparkodott felállítani, 's az *Igazgatók* számára utasításokat készített; pütsétjeire *V. N.* betűket mettetett, mellyek ezt tették: *Vive Napoleon* 's a mellyeknek négy szegleteiken ezek a betűk állottak: *L. Gr. CP. IL. PR.*, mellyek ezeket jelentették: *Le Gouverneur General*; *Corps Imperial*; *Partisans*. Ő ezen özszeesküvésnek az országban elszéledve lévő ágaival, mellyeknek magokat ezen *Bordeaux*-béli fő özszeesküvéshez tsatolni 's ezzel egygyetértve dolgozni kellett volna, levelezett. Az ő elfogatott 27 czimborás társai között, a kik mind *Bordeaux* vagy a *Gironde* departamentjébéli születésűek, tsak egy aszszonyember taláztatik; a neve *Aya*

Susánna, a férje *Dessaut*; 56 esztendő személy; *Bordeauxi* kortsmárosné; azzal vádoltatik, hogy *Randonnak* szálást adott, 's véle levelezést folytatott.

Párisban egy társaság áll-fenn az 1801. esztendőtl fogva, melynek törekedése a nemzeti szorgalmatoskodás' buzdíttatása, 's a melly a maga felállásától fogva már 250,000 Frankot osztott ki, külömbkülömb' buzdító jutalmazásokra, 's már a folyó 1817. és jövő 1818. dik esztendőkre is 62,600 Frankokat tett ki. A töképenzt, mellyből a jutalmazások fizetnek, már 131,166 Frankra szaporította. Egy gyűlésben, mellyet nem régentartott ezen társaság, azt jegyzette meg, hogy az előbbeni esztendők közül egyben se érkeztek eleibe oly sok új találmányok, 's régibheknek megjobbításaik, mint az 1816. dikban.

Északi Amerika.

Ezen Ország' nemzeti erejének nevedésére nézve egy nevezetes Alkút készített a most özszeegyelekezve lévő *Congressus*. Ez az úgynevezett *Hajózás Alkútja*. Főbb határozásai ezek: — Semmiféle portékát nem szabad egyéb, hanem tsak az egygyesült *Státusokból* való honnyi hajókot bevenni, kivévén az olyan idegen nemzetek hajóit, a mellyek tsak tulajdon honnyi portékáikkal egyenesen hazul eveznek oda (t. i. *Anglus* hajó vihetbe oda *Anglus* portékát, *Spanyol* hajó *Spanyolt*, 's a többi. De sem *Anglus* nem vihet *Spanyol* portékát, sem e nem amazét, tsak magát, 's ezt is tsak úgy, hogy egyenesen hazul evezzen oda); külömben minden portékájával egygyütt elveszik a hajót; — A part mellett való hajózás, vagy más szókkal az egygyesült *Státusok* nak egygyik kikötőhelyéből a másikba való evezés, tsak odávaló honnyi hajóknak engedtetik meg; azok a honnyi hajók, mellyek az egygyesült *Státusok* közül a másiknak valamelyiknek kikötőhelyébe eveznek, így szintén azok a hon-

női hajók is, melyek idegen országoknak kikötőhelyeikből érkeznek haza, portékáiktól bizonyos vámot tartoznak fizetni, ha az ő hajós legényeik, kétharmad részint honnyi, az egyesült Státusok földjén született emberekből, nem fognak állani. Az ő halász hajóikon a hajós legényeknek háromnegyed részint kell odaváló születésű emberekből állani.

Az a híres *Lefebre - Desnouettes* és az egygyik *Lallemänd* Frantzia Generálisok, sok más kivándorlott Frantziákkal egygyütt *Uj-Orleánban* tartózkodnak. *Lefebre* a *Veresvíz* mellett lévő *Natchitoches* nevű tartománynak meg szemlélésére vette onnét útját a föld termékenységének megvizsgálására, melyből azt lehet kihozni, hogy *Luisiának* ezen környékét akarják magoknak jövő lakhelyül választani.

B e l g i u m.

A Belga újságlevelek egy emlékeztető irást adtak ki diribdarabban, melyet a *Genti*, s *Tournay* Püspökök, s a *Lütichu* és *Mechelni* Vikáriusok intéztek a Királyhoz, melyben a Királynak egy rendelését, mely az Univerzitás' eleibe szabott tanítási módot foglalja magában, mint a R. Catholica Anyaszentegyház' tudományával és sarkalatos állatosaival (dogmáival) ellenkezőt, úgy írják-le. Ez a Rendelés tavaly Nov. 25-dikén jött-ki.

H e l v é t z i a.

Lausane városából írják Május' 6-dikán, hogy valamint Helvétziának némely vidékein, úgy Szavajában is oly nagy grádsra lépett az inség, hogy az utolsóban *Clausesben* támadásra került miatta a dolog, s egy házat, melyben gabona tállatott, felprédáltak a nyúghatatlanok; katonaságnak kellett a tsendesség' helyreállítására megjelenni. A *Genevai* lakosok ugyan mindent elkövetnek, hogy szerentsétlen szomszédaikon segíthesse nek: még az ő szomszédságaikban is haltak már meg emberek az éhség miatt.

Nagy Britannia.

A' Ministerek' Kurirja tsudálkozva emlékezik némely újságíróknak könnyűhivőségekről, a' kiknek még álmokban is tsak hadakozás forog szemek előtt, 's a' kik sok olyan Aktákat vesznek-fel 's hirdetnek-ki, mint igazságokat, a' melyek nyilvánosságosan a' rossz gondolkodású emberek' költeményes fábricaikból vették származásokat: — „Nintsen, így szoll ez a' Kurir a' Kabinétekben tsak nyoma is az egymással való egyenellenkedésnek; az *Orosz Császár* és *Prussus Király*' utózássaik, mind tsupa költemények, 's azokból a' fejekből származtak, melyekből egy más nagy Monárkhának egy árulásért megölettetett Marschal' özvegyéhez írott levele is vette eredetét, a' mely tsupa költemény.“ — (Ez a' gyáva költemény, melyről itt a' Londoni Kurir emlékeztetete, azt a' tárgyat illeti, melyet egygyik előbbeni levelében már a' Bétsben kijövő Beobachter is, érdemes nevezettel megpetsételt, a' midőn azt hamis költeménynek lenni mondotta, előre botsátván, hogy a' Londoni *Morning-Chronicle* 's utánna Belgiumban a' *Wrai Libéral*, 's azután még a' *Norimbergai* újság, tsak említeni is nem átoholtak egy levelet, melyet ő Austriai Cs. Felsége, Blankenburgban Febr. 20-dikán 1817-ben tulajdon kezével írt volna a' Marschal *Ney*' özvegyéhez. Jól megmagyarázta Május' 9-dikén költ levelében a' nevezett Beobachter, 's utánna a' Bavariai úgynevezett közönséges Újság is, hogy melly gyalázatos gyávaság légyen az olvasó közönséget efféle, egy tekintetre általlátható költeményekkel játszogatni).

Már több izben említettük, hogy *Londonban* egy könyvet adtak-ki, mint a' melyet Bonaparte a' maga életiről tulajdon maga írt volna. Ennek a' könyvnek kiadattatását valami levelezés előzte meg, a' mely *Philips* nevű könyváros és a' hadi 's plántatartományokat illető

dolgokra ügyelő Minister Lord *Bathurst* között folyt. Ezen levelezésről ezeket olvassuk a közönséges újságívelekben: Minnekutána a nevezett könyváros a *Santine* írásaiból megértette volna, hogy Bonaparte a maga'élete' historiáját írja, ő anélkül kinyomtattatására magát azonnal elszánta, a' melly végre Márzius' 29-dikén Lord *Bathurst*hoz irván, a' maga célzását kijelentette, 's kérdést tett nálla, hogy meg fogna-e néki engedtetni az, hogy a' Lord Minister Ur' tulajdon boricékja alatt egy lepetsételelten levelet küldhessen Bonapartéhoz, 's a' melyben ő egyáltalában semmi egyebet nem fogna írni annál az ajánlásnál, hogy ő az említett könyvet egész hűséggel és sietséggel kész leszen kinyomtattatni. —

Philipsnek ezen levelére ekképpen válaszoltatott Lord *Bathurst* az alattalévő Vice-Státustitoloknak *Goulbourn* által, Apr. 11-dik napján: —

„Parantsolatot kaptam tudtára adni az Urnak, hogy ő Urasága a' Minister, az Ur' kívánságát a' tudva lévő környülállásokra nézve telyességgel nem telyesitheti, 's meg nem engedheti, hogy Generális *Bonaparténak* vagy a' hozzátartozók közül valamelyiknek valami efféle ajánlás tételessék.“ — Mitsoda úton módon került még is Londonba ez a' könyv? nem olvassuk.

~~~~~

A Londoni Kávéházak Historiája.

Londonban az első kávéházat *Farr James* nevű horotvás *Borbély* állította fel, száz 's néhány esztendő előtt, *Szi-várvány* czimerrel. E' még ma is megvan Londonban. Miképpen gondolkoztak ott még akkor a' kávéru, megítélhetni abból, hogy a' nevezett kávést, 1708-ban törvényszék'eleibe czitálták, azzal vádolván, hogy valami *liquort* készít és árul *kávé* nevezet' alatt, a' melly nagyon ártalmas italnak tartatik lenni. — Ki gondolta volna akkor, hogy 60 esztendő múlva leg-

alább 3000 olyan házak fogvának tsak az egy London városában találtatni, a' melyekben ezt az ártalmas italt árulnak; pedig 1768-ban már valósággal találtattak ennyin: de melly nagyon 's melly hamar megsokasodni kellett ugyan ezen házaknak a' mondott esztendő után, képzelní lehet, ha azt meggondólja az ember, hogy akkor (1768-ban) közönséges hirdetést bortsátott az egésségreügyelő Collegium a' nép' eleibe, a' melyben kinyilatkoztatta, hogy a' *Kávé, egy igen egésséges ital légyen.* Milyen kedvességben légyen pedig ma, nem szükség hirdetnünk, mert minden tudja. Melly bajos volna nálla nélkül egésszen ellennünk, erről eléggé megtanították nem régen Európa' nagy részit a' *Surrogatumok.* — Londonban és a' környéken most 9000 kávéházak találtatnak.

(Itt alkalmatosságunk van említeni, hogy nem régen itt Bétsben nagy kérdés témadott vala a' kávének egésséges vagy egésségtelen volta felett, míg végezetre annak ügyil egy tudós író a' maga pártfogása alá vévén, azt megmentette. ilyen czimű könyvnek kiadása által: — „*A Kávé' bétületének megmentése, avagy minden elő ítéletnélkül való megzafoldása egy munkának, melly nem régen a' kávéivásnak ártalmasságáról kijött vala; — mind azoknak megnyugtatódásokra, kiknek őseik 's ősök' őseik kávé'et ittak, kik még most is azt isznak, 's ennekutána is azt inni szándékoznak; — iratott egy findzsa kávé mellett, találtatik Bétsben a' Skottusok' épületében a' *Freyung* nevű piatzon, a' *Bauer* könyvnyomtató boltjában, 1 Bétsi bétü forintért.“*

P r u s z s z i a.

Berlinben ilyen nevezetes hirdetés jöttki: —

„A' belső fabrikákból származó szerzeményeknek nemkelése, melly a' külső szerzeményekkel való élésnek közönségesé való létele által okoztatik, azt hozza

magával, hogy a' honnyi fábrikáknak munkásaik nagyobb részint munka nélkül maradván, nintsen módjok arra, hogy a' magok' és familiájok' életmét megkeressék. Ezeknek szerentsétlen állapotjuk szorgatva kívánnya, hogy az ő felsegíttésükben gondolkodjunk. Arra, hogy egyes alamisnát adjunk nékiek, töllünk ki nemtelhető summát kívántatnának; de minden esetben megalatsonyító érzékenységet is okozna a' segédelemnek ezen nem ezen tisztességet 's betsületet érdemlő rangú emberek között, a' kik örömet a' magok tulajdon szorgalmatoskodása által kívánnak megkeresni a' magok élelmeiket. Más nemű szegényeink között pedig arra adnánk az ilyen segédelem által alkalmatosságot, hogy muakátlansághoz 's tunyasághoz szoktassák magokat, a' melyből még nagyobb rosszak következhetének. Minden esetben legjobb tehát alkalmatosságot adni ezen embereknek kenyérkeresésre, a' melly czélnak elérése valósággal nem is leszen terhes, ha a' mi belső fábrikáink' szerzeményeikkel való élést ismét közönségessé tehetjük. Igy Státusunk is függetlenebbé lenne más Státusoktól, azonkívül hogy a' külső szerzeményekkel való élésnek többire tsák a' buborékolás, a' módizás, 's a' képződés a' fundamentuma. Sőt ha talám némely külső országi szerzeményeknek különös jósága vagy oltsósága a' miénket felyül haladná is, hazazzeretetből mindazáltal tsá ugyan ezektől is eltartóztathattuk magunkat. Különös bizodal munkat helyhez tetjük pedig az aszszonyi Nemnek pártfogásába, melly az utóbbi veszedelmes esztendőiben a' maga egygyesülései által a' közönségre nézve oly sok jót tett. Mind ezek a' tevénytetek arra indították városunk' követjjeinek gyűlését, hogy véllünk egy-

gyetértvén olyan egygyesülést formáljon, melynek minden tagjai lekötelezzék magokat, hogy a' magok és hozzájok tartozóik' ruházatjára 's egyéb házi szükségégeikre, tudva semmi idegen fábrikáknak szerzeményeiket nem, hanem egyedül tsak honnyi szerzeményeiket fogják fordítani. Midőn mind ezeket közönségessé teszszük, hirül adjuk egyszers mind, hogy laistromok nyittattak ki, melyekbe mindének, a' kik ezen határozást helybehagyják, 's ebben részt venni kívánnak, neveiket beírni ezennel kérettelnek. A' városnak minden kerületeiben lévő Elöljárók és Követek kaptak már ilyen laistromokat. A' *Berlini* Tanátszáznál is van ilyen laistrom letétetve, mellyet Udvari Tanátsos *Brüggeman* úr mindennek eleibe teszen, vagy házához küld annak, ki a' maga nevének abbavaló beírása által megbizonyítani kívánja, hogy ezen jó czélzásra való egygyesülésben, valóságosan részt akar venni. —

Büsching, Polgármester.

J e l e n t é s.

A' Felsőges Udvari Kamara az Erdélyi Felsőges Kintstartó Tanátsához érkezett Rendelése következtül, Nemes Kolosvármegyében Kolos Mező Várossában, nemkülömben Kötelend, Felső Zsuk, és Szováth. nevű helységekben találtató Fiscális Birtokok, e' folyó Esztendőben Juniusnak 13-dik Napján az oda való fő Harmintzad Cancelláriáján dél előtti 9 órakor 5-om egymás után következő Esztendőkre nevezetesen a' Régálék külön, az Allodiálé és Urbariálé Beneficiumok pedig egygyütt a' többet ígérőnek Árendában, kiadattalnak. Tessék azért azoknak, kiknek kedvek leszen hozzá, az irt helyyen és Napon megjelenni.

N. Szeben Apr. 29-dikén. 1817.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédnlában: —
Máj. 20-dik napján 331 $\frac{3}{8}$ — 21-dikén 354 — 21-dikén 333 $\frac{1}{2}$ forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Pesti 's Budai Magyar 's Német újságlevelekben olvassuk, hogy a' Budai és Pesti templomokban Május' 11 - dikén kezdve, 15, 16, 17, 18 - án felosztva, közönséges imádságok tartattak bő aratásért. Ezen közönséges ajátosságok Budán és Pesten a' fő Plébánia-templomokban; 11 - dikben Vasárnap kezdődtek, melyekre minden rendű Keresztények igen számosan megjelenvén az Egek Urának buzgó könyörgésekkel csedeztek. A' nagy czélnak a' Szép mesterségek által való emelésére Budán a' *Cherubini* Miséje választatott, melyet az egyházi muzsikában a' *Mozart* Requiemjével egygyütt egyetlenegy remeknek tartanak, 's a' Lipsiai Muzsikai-Ujság óriási munkának nevezi. Mjntegy 60-an gyülekeztek össze a' Muzsikások, és a' Muzsikakedvellői ezen darabnak méltóképpen való előadására. *Seyler* József Ur Regens-Chori igazgatta; 's a' következő megfelelt minden jó izlésű 's buzgó hallgató várakozásának.

A' Budai Német újságól szórólszóra fordítva ide iktatjuk azon tikkelyt, melyet az ott folyó időjárásról ír, azért főbb képpen, hogy az a' tikkely az első szótól fogva az utolsóig, *Austriára* is egész máig reá illik, az egy essőt illető megjegyzést kivévén, mert itt még eddig ebben se volt semmi fogyatkozás. Ezek a' *Budai újság*' szavai, az ő Május' 15 - dikén kijött darabjában: —

„Május' közepén vagyunk. Az a' kellemes 's a' plánták' nevelkedését oly nagyon segítő időjárás, a' melly Aprilisnek utolsó napjáról Május' 1 - ső napjára által lépett vala, még ma is éppen oly nagy kellemetességgel tart, úgy hogy ez a' Május a' *gyönyörűség - hónapja* nevével, melyet néü Német nyelven adnak, valóság-

gal megérdemli. A' meleg napok, a' hatalmas hives éjjelek, 's némelykor egy kevés esső is, egymást tserélgetve követik (*Essőt mindazáltal többször kívánánk*). Ezen kinézésekhez képest a' múlt Aprilis' fenyegetőzéseit senmit el nem késleltettek, 's a' fagy, talám némely kevés vidékeket kivéven, semmi kárt nem tett. Gyümöltésfáink az elégnél jobban megakva vannak virággal; a' szőlőfák sebességgel néki indultak a' hatalmas hajtásnak; vetéscink mindenütt szépek; réteinken búján nő a' fű. — úgy hogy minden tekintetben jó aratásunk leszen, ha az isten megáldja:“

Tasnádról így ír Május' 4 - dikén egy érdemes tudósítónk: —

„Nállunk kettős veszedelem uralkodik: egygyik az éhség, és nyavalyák, másik a' jövődtől való félelem, melly utólsót az okozza, hogy a' mi tavaszi, kukuritza, bab, paszuj, 's krumpli vetéscinket, a' hozzánk vándorló megéhezett népek kiássák, és félünk, hogy utóljára a' magból is kifogyunk. Egyéberánt az Aprilis' sanyarú napjai után mind igen szép Májusi napjaink járnak:“

Itt következik a' *Nemzeti Gazdából* is, egy, de kedvetlen tudósítás: „*Berzentzen*, a' Dráva mellett, Somogy Vármegyében, Apr. 8 - dikán, délutáni 3 óra-
kor tűz támadván, nem égett több meg két háznál; de mindenikben kínosan végezte életét egyegy ember. Az egygyik, az ottani Uraság' volt Postakotsissa (mert ez a' Mezőváros — idegen nyelven *Brenzitz* — Postahely), és egy Takátsmester. Ezt az utólsót elevenen ragadták ugyan ki a' tűz' torkából: de, nem lehet képzelné, minő tsudálatos és rettentő lett légyen ezen, még szőlő de külsőképpen egészszen össze - égett embernek a' formája! —

A' jó-szívű Mgos. Uraság a' Kotsis' feleségének, volt férje' egész fizetését meghagyni; a' Takáts' özvegyének pedig, a' a' ki szintúgy az égő. házban a' tűz' hatalmával küszködött, és a' végveszedelemből tsak az ablakon volt mód ötöt kihúzni, 400 forintot kegyesen ajándékozni méltóztatott.

Mi volt az oka ezen két személy' bennégésének; nem írják: de hihető, hogy a' házbeli vagyonyok' megmentésén volt vigyázatlan törekedés; mely kinek-kinek siralmas letzkéül szolgálhat.

Budán az Aszszonyi Egygyesülés különös tetteivel mindeneket figyelmetességre gerjesztett, midőn ő Ex. ja Gróf *Batlyányi Josefa*, született Rudnyák Aszszony, és *Kieteiber Anna* született Mayerfi Aszszony, mint az Egygyesülésnek tagjai a' szegényeket házaknál felkeresvén, olly egy pár öregre találtak, kik közül a' férjfi 84, az aszszony 74 esztendő, és korosságok miatt a' kenyérkeresésre elégtelenek lévén sanyarú szegénységben éltek. Ezen tisztos öregek' felségittetése a' gyülekezethen előadtván, egyszerűs mind szóba jött, hogy ők már 50 esztendő házások. Mélt. Gróf *Sándorné* az Elölülő külömben is mindenjóra való beszélését itt is mindjárt kimutatta, 's arra ajánlotta magát, hogy maga léssen a' Nászasszony. Erre mindnyájan részveleket ajánlották, 's nem tsak jelenléteket: hanem különös erszényekből nyújtandó segedelemmel is azon napot a' jótévőség' ünnepévé tenni megigérték. Ezen szép cél már végbe is ment, 's nem tsak az Házásokat: hanem az egész népet is nagy örvendezésre gerjesztette. Emlékezetes dolog, hogy ezen derék öregeknek egy fija *Reinthalter Leopold* az *Angliai* Régens. Herceg Huszár Regimentjében Kapitány, 's eddig zsoldjából segítette

Kassáról Május' 6-dikán. — A' Pesti Magyar Játékszini Társaság egy kis idő óta nálunk tartózkodik. Ez már magát itten tavál is megkedveltette: de most ellchet mondani, hogy soha még városunkban nem jádzott Társaság, melly ennyi dítséretet nyert volna. A' ház tele van olly vendégekkel is, kik magyarul sem értenek; illyenek a' külföldi születésű Katona Tisztek, kik legalább a' legnagyobb tökéletességig vitt mimikéért tapsolnak. Magnásaink közzül Gróf *Barkóczy János*, 's *Csáky Antal* és *István* Urak azok, a' kik érzik, és hogy érzik, bizonyítják is, mit kíván tőlök mind a' hazafiuság, mind az igazi érdem' megismérése. Midőn 1790-ben legelőször adattak Magyar Játékok Pesten és Budán, egy Uraság, a' ki most ezeket álmétkodással nézi, megfizette a' pénzt, 's a' Játékot ott hagyta. Igy fogunk mindenben előbbre menni, ha tsékély is a' kezdet, tsak a' nemzet' Nagyai 's tehetsései segéljék a' szándékot.

E r d é l j e

Méltóságos Borberekli *Fabian Daniél* Udvari Tanácsos 's Referendarius Urat mind az ő régebben otthon az országban, mind' azután itt kün a' Fels. Udv. Cancellariánál számos esztendőktől fogva megkülömböztetéssel folytatott hasznos szolgálataira való tekintetből, az Erdélyi Királyi Törvényes Tábla Elölülőjévé kinevezni méltóztatott ő Császári Királyi Felsége.

Ezen Nagy Fejedelemség, egy hasonlóképpen számos esztendőktől fogva megkülömböztetéssel szolgált hasznos emberétől fosztatott meg, Fő Kormányzóki Tanácsos 's a' Leopold Császári Rendje' kis keresztése, Méltóságos *Kosztai István* ur személyében, ki is a' Felség' és haza' szolgálatjának nagy kárára, e' folyó Május' 11-dik napján kimúlt a' világból.